

Glossari menor

CARLES FAGES DE CLIMENT EN PROJECCIÓ OBERTA

=====

Tota la premsa catalana, gairebé, s'ha fet ressó darrerament de l'eixida del nostre món del poeta empordanès Carles Fages de Climent. I és que la seva personalitat literària s'ho mereixia ben bé. Perquè el seu nom, encara que des de feia uns quants anys s'hagués tancat a l'Empordà per viure-hi en el sentit ple de la paraula, era conegut més o menys a tot arreu. És clar que, més aviat, era conegut com a poeta i la seva obra poètica és molt possiblement la part més remarcable de tota la seva producció. Però el seu sentit literari, l'agudesa del qual ha quedat ben patentada, li va permetre conrear, no solsament la poesia, sinó molts d'altres gèneres literaris, en tots els quals deixà l'empremta del seu lirisme, del seu enginy i de la seva originalitat.

Un dels menys coneguts, potser perquè gairebé mai va desenvolupar-lo més enllà de les llindes de l'Empordà, és el de la oratòria assagística en forma de

conferència o xerrada. Havia tingut una colla d'intervencions públiques en aquest sentit, però la gran majoria d'elles s'havien escaigut a Figueres o en alguna altra ciutat o vila no gaire llunyana de l'Empordà. Les seves conferències o xerrades ell sempre les escrivia i les llegia després, així com els seus discursos, si alguna vegada n'havia de fer algun.

.- Escriure és la meva feina.- deia - Considero que només han de fer d'orador els que en saben. De la mateixa manera que hi ha danssaires que canten i ballen i toquen les castanyoles, i d'altres que només canten o repiquen talons, hi ha escriptors que només escriuen. Perquè el que és de parlar malament, també en sé força. Ni tan sols conec l'art de saber llegir bé els meus versos.

Entremig dels seus anants i vivents entre Castelló d'Empúries, la Selva de Mar i Figueres, a més d'alguna escapada, no gaires, que solia fer a Barcelona o a qualsevol altre indret del país, li quedaven lleures per rumiar, tot fent més punxegut al seu enginy fabulós i ajudat per la seva erudició històrica, que no era pas minsa. Després se'l veia assegut a la biblioteca o a algun cafè figuerenc, amb el vas de cervesa o la xicra de cafè en rondats de paperots i posant en ordre

o donant ja forma a les seves idees.

D'aquesta manera varen anar sorgint un seguit de teories empordaneses ben curioses i peregrines, per cert, de les quals, més d'una vegada, se'n havia fet ressó més d'un diari barceloní. Ell va ser, per exemple, qui va apuntar la possibilitat que el descobridor d'Amèrica hagués nascut al poblet empordanès de Vilacolum, tot valent-se de la confusió de notícies històriques que hi havia en aquest aspecte i d'algunes dades existents, entre elles el mateix nom del poblet, que permetien no es descartés aquesta possibilitat.

Una altra de les teories que havia elaborat darrerament, per bé que la apuntava en concepte d'hipòtesi probable, era que l'arquitecte Antoni Gaudí, quan va projectar les torres de la façana principal del temple de la Sagrada Família, ~~mitjà~~ s'havia inspirat en els pinacles col·locats damunt del meravellós retaule d'alabastre de Beuda de l'altar major del temple catedralici de Castelló d'Empúries. ~~Es~~ Es recordava que l'il·lustre arquitecte havia estat hoste del seu pare una vegada, quan ell era encara molt jove, al casal dels Climent de Castelló i, per tant, era gairebé obligat que hagués vist el temple

castelloní per dintre i per fora.

I no ~~es~~ conformava en escatir ~~numerosos~~ aspectes de les realitats històriques, sinó que àdhuc hi fantasiejava, com esdevingué en aquella famosa conferència titulada "Vilasacra, capital del món", que havia publicat ara no feia gaire. Aquesta conferència l'havia pronunciada per primera vegada ~~un~~ any per la festa major de Vilasacra, un poble que és a uns tres o quatre quilòmetres de Figueres i a no gaires menys de Castelló, a l'envelat i en presència de les autoritats, de la gent del poble en festa i dels forasters que hi havien acudit. Després, uns anys més tard, la va donar a Figueres i, com que s'havia parlat molt de la de Vilasacra ~~hi~~ i hi havia hagut multitud i diversitat de comentaris, la concurrència de públic va ésser extraordinària. Un èxit, vaja. Varen acudir-hi gent de Vilasacra, que volgueren tornar a sentir-la i d'uns quants pobles de l'Empordà atrets per la fama. Això sense comptar-hi la gent de Figueres.

El tema d'aquesta conferència no era d'altre que una colla d'elucubracions tot partint del fet suposat que el ~~comte-rei~~ comte-rei En Pere I hagués gua-

nyat la batalla de Muret en comptes de perdre-la, com esdevingué realment. Aleshores, en aquell primer cas, després d'una sèrie d'afalagadores circumstàncies conseqüents de la suposada victòria, s'hauria aturat de retorn al seu reialme al palau del seu amic el comte d'Empúries on hauria sojornat uns dies i hauria ~~quedat~~ quedat enamorat fins a tal punt de la formosor de la plana empordanesa, que no hagués parat fins a aconseguir traslladar-hi la capitalitat dels seus dominis. I llavors, prenent com a punt de partida el fet hipotètic de ~~la~~ l'acompliment de la il·lusió d'un rei que no tingués ocasió de sentir-la, Fages de Climent aixeca tot un castell quimèric del que podia haver estat Vilasacra i tot l'Empordà. Tot participa en el seu joc conjectural: la geografia, l'urbanisme, la gent destacada del país, ell mateix. És una lliçó del somniar històric embolcallada en els vel·ls d'una fantasia literària d'enginy rutilant, amurada d'un lirisme ocult, per bé que clarament perceptible.

Una de les seves darreres conferències va versar sobre el tema "Consells financers". Per sort p per desgràcia, ell també havia hagut de viure aquest món desplaent de les finances i n'havia copsat quelcom. En la seva dissertació,

com en totes les altres gairebé, hi saltava l'espurna de l'ironia, d'aquella ironia que sapigué mantenir fins ben poc abans de finir. Però hi ha circumstàncies que no tots els ànims estan en disposició de seguir la veta. Hi hagué gent que va disfrutar-hi de debó i d'altres que se'ls va posar com si els passessin una romaguera per l'esquena. Ja se sap, la ironia mai no és apta per a tothom.

La tasca de divulgar aquests aspectes poc coneguts de Carles Fages de Climent no és, cal pensar, feina en va. Per bé que des de la seva comarca nadiua i sense gaires escarafalls, ell va anar construint la seva obra literària amb el conreu dels gèneres literaris més diversos presidits sempre, però, per la poesia. Una anomenada ~~lira~~, no cal dir-ho, la tenia. Però cal pensar que el dia que es conegui bé i arreu la totalitat de la seva producció, projectada obertament a tots els públics, potser se li farà la justícia que realment es mereix.

JOAN GUILLAMET.